

Saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston toimintakertomus vuodelta 2013

Kaisa Tapiola-Länsman

Saamelaiskäräjät

Yleistä

Saamelaiskäräjät on omalla lailla asetettu saamelaisten itsehallintoelin, joka on aloittanut toimintansa vuoden 1996 alusta. Sen tarkoituksena on toteuttaa Suomen perustuslaissa saamelaisille turvattua saamen kieltä ja kulttuuria koskevaa itsehallintoa. Saamelaiskäräjät esittää Suomen saamelaisten virallisen näkemyksen.

Saamelaiskäräjien kokous Inarissa.

Saamelaiskäräjien alaisuudessa toimii nuorisoneuvosto. Nuorisoneuvostossa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta varsinaista jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet sekä viisi pysyvää asiantuntijajäsentä. Jäsenet ovat valituksi tullessaan 18–25-vuotiaita ja asiantuntijajäsenet ovat 15-17-vuotiaita saamelaismuoria. Nuorisoneuvoston toimikausi on kaksi vuotta ja Saamelaiskäräjien kokous asettaa nuorisoneuvoston kokouksessaan ja

lisäksi valitsee nuorisoneuvoston puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan. Nuorisoneuvosto on yksi Saamelaiskäräjien lautakunnista, mutta poikkeaa muista. Muut lautakunnat toimivat vaalikauden ja niiden puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla saamelaiskäräjien varsinaisia jäseniä.

Saamelaiskäräjien ensimmäinen nuorisoneuvosto valittiin saamelaiskäräjien vuoden 2011 ensimmäisessä kokouksessa. Ensimmäinen nuorisoneuvosto toimi vain yhden vuoden, sillä nuorisoneuvoston toimikaudet haluttiin menevän saamelaiskäräjien toimikausien kanssa samassa rytmissä. Toinen nuorisoneuvosto valittiinkin saamelaiskäräjien 2012-2015 ensimmäisessä kokouksessa helmikuussa 2012. Vuosi 2013 on 2012 asetetun nuorisoneuvoston toinen toimintavuosi.

Nuorisoneuvosto 2012-2013:

<u>Varsinainen jäsen:</u>	<u>Varajäsen:</u>	<u>Asiantuntijajäsen:</u>
Laura-Maija Niittyvuopio (pj)	Aslak Holmberg	Ella Näkkäljärvi
Saara-Maria Salonen (vpj)	Heli Huovinen	Mira Rauhala
Ellie-Marja Hetta	Nils-Heikki Paltto	Niila-Matti Aikio
Niila Rahko	Inga Helander	Jouna Näkkälä
Lauri Semenoff	Lasse Lehtola	Anna-Katariina Feodoroff

Nuorisosihteerin viransijaisena on toiminut merkonomi Inka Nuorgam ja 12.8.2013 alkaen virkaan valittu FM Kaisa Tapiola-Länsman. Nuorisoneuvosto valmistelee ne saamelaiskäräjien lausunnot, aloitteet ja muut kannanotot jotka koskevat saamelaisnuoria tai saamelaisnuorten elinoloja. Muita nuorisoneuvoston päätehtäviä on edistää saamelaisnuorten kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia ympäri Suomen sekä vahvistaa saamelaisnuorten kuuluvuutta saamelaiskulttuuriin.

Nuorisoneuvosto piti vuonna 2013 viisi kokousta, joista yhden skypen kautta, kaksi Inarissa sekä yhden Rovaniemellä ja Ivalossa. Nuorisoneuvoston tavoitteena on pitää kokous noin joka toinen kuukausi, eli kuusi kertaa vuodessa. Käsiteltävien asioiden määrästä riippuen kokouksia voidaan pitää tiheämmin tai harvemmin.

A24 | Lapin Kansa
Torstai 19. joulukuuta 2013

Uutiset
Toimitus: ltoimitus@lapinkansa.fi
Uutispäivystys: 010 665 7662

Lakiin pari pienempää lukua

Saamelaiset:
Erimielisyyksiä vaalikauden tärkeimpänä päivänä.

Olli Miettunen

Viilata piti, mutta vain hyvin hienolla viilalla saamelaiskäräjien lausuntoa esityksestä käräjiä koskevan lain uudistamiseksi. Puheenjohtaja Klemetti Näkkäläjärven mukaan keskiviikko Sajoksessa Inarissa oli yksi saamelaisten historian tärkeimmistä päivistä.

Näkkäläjäjärvi varoittelee asiaa esittellessään, että suurten muutosten vaatiminen voisi viivyttää lain etenemistä eduskuntaan.

Joulutervehdyksen käräjille toivat oikeusministeriön demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikön määrääkseen johtajaksi syksyllä nimetty Kirsi Pimiä ja saamelaisasioiden vastuuvirkamiehiksi nimetty Camilla Busck-Nielsen.

Ministeriössä on vieraiden mukaan tavoite, että uudistettu laki olisi käytössä jo seuraavissa käräjävaaleissa 2015. Vaalit pidetään joka neljäs vuosi.

UTSJOKELAINEN Veikko Porsanger toi esiin huolen, ettei edes häntä – saamelaisiksi tunnustettua käräjien jäsentä – muutosten jälkeen hyväksyttäisi saamelaiseksi. Hän sanoi oppineensa saamen vasta toisena kielellä, kun muutti isovanhempien luo 5-vuotiaana.

Porsanger peräsi myös elinkeinon kirjon laajentamista, ettei saamelaisuutta tarkastella vahvasti poronhoidon pohjalta – vain

pari prosenttia kansasta on porosaamelaisia.

Inarinsaamelaisten rooli huolestutti Anu Avaskaria niin, että hän tarttui asiaan jo ennen lausunnon käsitteilyä – kun pitkään valmisteluissa käräjien henkilöstöpoliittisissa asiakirjoissa hyväksyttiin tasa-arvoisuuden sanoma ja hänen mielestään lakilausunnossa toimittiin päinvastoin.

Avaskarille huomautettiin, että myös Ilmari Tapiola, Asko Länsman, Heikki Paltto ja Anna Morottaja koetaan enemmän tai vähemmän inarinsaamelaisiksi – he itsekin tekevät niin.

Avaskari vaati lautakunnan kokouspöytäkirjaan mukaan – hän sanoi esimerkiksi kulttuurilautakunnan olleen eri mieltä vaikka lausunto tuotiin julkki yksimielisenä. Lautakunnan puheenjohtaja Tauno Haltia (koltaedustaja) sanoi heti jyrkästi vastaan ja äänesti jämerästi hallituksen esitysten mukaisesti.

Morottaja muistutti painavasti, ettei kaikilla nyt saamelaisiksi oikeuteilla ollut mahdollisuutta olla mukana sukupolvien kohtaamisessa ja oman kielensä perimisessä – espanjantauti vei 1920 haudattiin yli 10 prosenttia Inarin asukkaista.

Puheenjohtaja Näkkäläjärven mukaan vaaliluetteloon on voinut hakeutua yli 40 vuotta, joten kaikki luetteloon halunneet lienevät siellä. Avaskari totesi, että samasta sisarusparvesta voi joku olla hyväksytty ja toinen ei.

VIIDEN äänestyksen jälkeen käräjien hallituksen esitystä lausunnoksi muutettiin vain parin luvun osalta.

Porsangerin esitys, että oikeuteen aloitteen tekemiseksi riittäisi 50 allekirjoittajaa meni vajaalukuisilla käräjillä läpi äänin 8-6. Työryhmä esitti 150 ja hallitus oli äänestään päätenyt lukuun 100.

Vaalijärjestyksen perustamiseen esitettiin riittäväksi 3 äänioikeutettua, kun Nihkolas Valkeapään esitys voitti äänin 7-6, 1 tyhjää. Hallitus esitti, että määrä olisi 10.

Vaalilistojen poisjättämisestä esittänyt Ilmari Tapiola hävisi tasatuloksella 7-7, kun puheenjohtaja Näkkäläjärven ääni ratkaisi.

Dohkkehe meroštallama

Oula-Antti Labba

Sámediggi dohkkehii dievasčoakkámis sámediggelága odasmahttima smiehttan bargoavvaku evttohusa sámediggelága sápmelaš-meroštallanparagráfas jie-nasteami mannel 11-3. Sámedikkelahttu Veikko Porsanger evttohii, ahte sápmelašmeroštallama galgá bisuhtit dálá hámis. Evttohusa guotthe Anu Avaskari ja Antti Sujala.

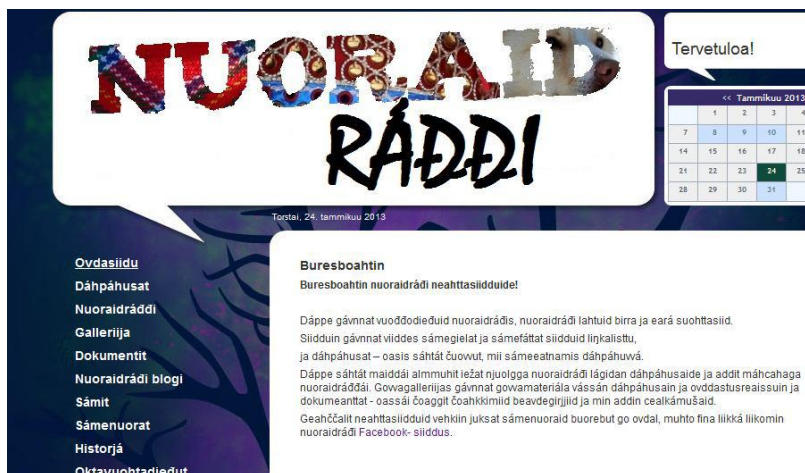
Sámedikki dievasčoakkán mearridii jienasteamiid mannel guovtti paragráfas sisdoalus iežáládje, go mo bargoavvaku lei evttohan. Sámedikki mearrádasa jelgii álbmotálgaga dahkamii lea 50 olbmo doarvái evttohusvov 150 olbmo sájis ja ahte evttohasválljenovttastupmá lea golbma olbmo doarvái, evttohusvov 10 sájis. Vihtta áirasa guddie sierraováivá paragráfa 27a sisdoalus, mii guoská evttohusa vál-ljenorgána vejolašvuodas vuoddudit válgalisttuid.

Laura-Maija Niittyvuopio edusti nuorisoneuvostoa joulukuussa pidetyssä Saamelaiskäräjien kokouksessa 4/2013. Niittyvuopio kertoi kokouksessa nuorisoneuvoston kannan Saamelaiskäräjälakityöryhmän mietinnöstä

Nuorisoneuvoston edustajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus Saamelaiskäräjien kokouksissa sekä saamelaisnuoria koskevissa asioissa Saamelaiskäräjien hallituksen kokouksissa. Nuorisoneuvostoa edusti vuoden 2013 kokouksissa Elli-Marja Hetta ja Laura-Maija Niittyvuopio. Saamelaiskäräjät kokousti maaliskuussa Brysselissä Euroopan parlamentissa. Nuorisoneuvoston edustajana kokouksessa oli Elli-Marja Hetta. Europarlamentaarikko Nils Torvalds kutsui Suomen Saamelaiskäräjät kokoustamaan Euroopan parlamenttiin ja kokouksen lisäksi Saamelaiskäräjät pääsi tutustumaan Euroopan parlamenttiin ja sen toimintaan, tapaamaan Suomen meppejä sekä talouskomissaari Olli Rehnin. Vierailujen aikana esille nousi saamelaisten kielelliset ja kulttuuriset

oikeudet sekä yleisesti saamelaisien tilanne Suomessa ja myös Euroopassa, sillä saamelaiset ovat Euroopan ainoa alkuperäiskansa.

Tiedottaminen

Nuorisoneuvosto tiedottaa tapahtumista ja ajankohtaisista asioista facebook- (Nuoraidráddi Nuorisoneuvosto) ja nettisivuillaan (www.samediggi.fi/nuorat). Nettisivuilla on kattavasti tietoa saamelaisista, saamelaiskäräjistä ja nuorisoneuvostosta, sekä nuorisoneuvoston blogi ja kuvagalleria. Blogista voi seurata nuorisoneuvoston tekemisiä ja kuulla viimeisimmät kuulumiset.

Nuorisoneuvosto haluaa olla helposti saamelaisnuorten tavoitettavissa, jonka vuoksi nuorisoneuvosto päivittää ahkerasti omia facebook –sivujaan.

Saamelaisnuorten oikeudet

Nuorisoneuvosto koulutuksessa Genevessä, aiheena alkuperäiskansojen ihmisoikeudet.

Yksi nuorisoneuvoston tehtävistä on jakaa tietoa saamelaisnuorten oikeuksista. Nuorisoneuvosto pyrkii osallistumaan saamelaisnuorille tarkoitettuihin tapahtumiin, jolloin nuorilla on helppo lähestyä nuorisoneuvoston jäseniä. Nuorisoneuvosto jakaakin tietoa saamelaisnuorten oikeuksista sekä muuten nuorisoneuvoston toiminnasta halukkaille eri tapahtumissa. Tapahtumissa myös tehdään nuorisoneuvostoa tunnetuksi.

Nuorisoneuvosto teki tempauksen ennen saamelaisten kansallispäivää lähettämällä

kaikille kansanedustajille infopakettien saamelaisista sekä saamenlippu rintamerkit. Nuorisoneuvosto halusi kiinnittää kansanedustajien huomion saamelaisiin saamelaisten kansallispäivänä. Kansanedustajista Jani Toivola kirjoitti facebookiin 6.2.: ”Saamelaisten kansallispäivä 6. helmikuuta, on tärkeä yhteisöllisyyden ja veljeyden päivä saamelaisille. Helmikuun 6. päivänä vuonna 1917 alkoi saamelaisten valtionrajat ylittävä yhteistyö, pyrkimyksenä taata mahdollisuus perinteisen elinkeinon

harjoittamiseen. Tuosta päivästä tavoite ei ole muuttunut. Nyt tukea tarvitsevat erityisesti kieli ja kulttuuri. -Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto.”

Saamelaisnuorten kuuluvuuden vahvistaminen saamelaiskulttuuriin

Nuorisoneuvoston tehtävänä on vahvistaa saamelaisnuorten kuuluvuutta saamelaiskulttuuriin. Nuorisoneuvosto pyrkii järjestämään saamelaisalueella ja sen ulkopuolella kaikille saamelaisnuorille tapahtumia ja ohjelmaa.

Skábmagovat nuortenpäivä

Alkuperäiskansojen elokuvafestivaali Skábmagovien lasten ja nuorten päivät järjestettiin 31. tammikuuta. Lastenpäivä pidettiin Sajoksessa ja nuoret kokoontuivat saamelaismuseum Siidan auditoriossa. Nuorisoneuvosto on yksi nuortenpäivän pääjärjestäjistä. Nuortenpäivä on avoin kaikille katsojille ja sinne kutsutaan saamelaisalueen koulujen oppilaat. Nuortenpäivillä näytetään nuorille sopivia saamelaisten sekä muiden alkuperäiskansojen tekemiä elokuvia. Ohjelmistossa oli Sean Morriksen Nativetime, Egil Pedersenin Suhtadit, Sunna Kitin Du bázan gáibidit ja Alexandra Lazarowichin Kierre katkeaa elokuvat. Lisäksi nuorille näytettiin Máhtte Sikku Valion ohjaama 30 minuutin pituinen elokuva Hearggážat. Ohjaaja ja elokuvan päähenkilö Joar Eira Rasdal olivat tulleet nuortenpäivään kertomaan katsojille elokuvasta ja sen tekemisestä. Elokuvien jälkeen nuorisoneuvosto kertoi omasta toiminnastaan paikalla olleille saamelaisnuorille sekä ohjasi kuinka nuoret voivat itse etsiä saamelaista mediatarjontaa netistä. Päivän päätteeksi oli improvisaatio-työpaja Siidan pihassa olevassa lumiteatterissa. Nuorisoneuvoston jäsen Heli Huovisen ohjauksessa työstiin pienryhmissä lyhyet draamalliset kohtaukset.

Lasten ja nuorten festivaaliohjelma on Skábmagovien ja saamelaisen kulttuurityön kannalta erittäin tärkeä tapa ylläpitää saamelaisten elävää audiovisuaalista kulttuuria ja tehdä tulevaisuuteen tähtäävää kulttuurityötä. Lasten ja nuorten elokuvatyössä on tärkeää, että ikäryhmät pääsevät itse

osallistumaan elokuvakulttuuriin ja saavat elämyksellisyyden kautta erityisen otteen elokuvaan ja sen valmistusprosesseihin. Myös saamen kieli on tärkeä osa tätä työtä, sillä kielen säilymisen kannalta on tärkeää työstää ja näyttää elokuvia saameksi nuorelle yleisölle.

Saamelaisnuorten taidetapahtuma

Nuorisoneuvosto oli mukana järjestämässä Saamelaisnuorten taidetapahtumaa yhdessä Enontekiön kunnan, Johti Sápmelaččat ry:n, saamelaiskäräjien koulutus- ja oppimateriaalitoimiston, saamelaismusiikkikeskuksen, lastenkulttuurikeskus Mánnun ja alkuperäiskansojen elokuvakeskuksen kanssa. Nuorisoneuvosto palkkasi kahdeksi kuukaudeksi tapahtumaan

suunnittelijan sekä osallistumalla taidetapahtumaan Enontekiön Hetassa 13.-14.3. Saamelaisnuorten taidetapahtuman inspiraation lähteenä oli ”Nils-Aslak Valkeapään syntymästä 70 vuotta”. Vuoden 2013 teemana oli teatteri valtakunnallisen Nuori Kulttuuri -teeman mukaisesti. Koko tapahtuman inspiraatio lähteenä oli Nils Aslak Valkeapään taiteellinen tuotanto, joten erityiseksi saamelaislajiksi valikoitui tänä vuonna Kuva ja runo. Tapahtumaan oli kutsuttu kaikki saamelaislapset ja -nuoret sekä saamen kielen ja saamenkielisten luokkien oppilaat.

Bohccostallit Ivalosta ja Spektrolihtat Utsjoen Karigasniemeltä valittiin edustamaan saamelaisnuoria Helsingissä pidettävässä TEATRIS -tapahtumassa. Kumpikin ryhmä palkittiin Helsingissä 500 euron stipendillä.

Saamelaisnuorten taidetapahtuman päätavoitteena on tarjota nuorille tilaisuus kehittää taitojaan, mahdollisuus näyttää niitä myös muille ja saada innostavaa palautetta. Raadin odotetaan painottavan arvostelussaan erityisesti nuorten omaa panosta esitysten valmistamisessa. Tärkeänä tavoitteena on aina ollut myös lasten ja nuorten saamen kielen taidon ja saamelaisen identiteetin vahvistaminen. Lisäksi tapahtuma tukee merkittäväällä tavalla oppilaiden, opettajien, vanhempien ja saamelaisyhdistysten yhteistyötä. Taidetapahtumia on järjestetty 1970-luvun alun vuosista alkaen, Saamelaiskäräjät ovat järjestäneet saamelaisnuorten taidetapahtumia vuodesta 1997 lähtien ja niistä on tullut saamelaisnuorille tärkeä areena sekä taideharrastusten että saamen kielen näkökulmasta. Tapahtuma on tarjonnut ensimmäisen yleisön monille nykyisin tunnetuille saamelaistaiteilijoille ja kannustanut nuoria musiikkiharrastuksiin, teatteri-ilmaisuun, tanssiin,

kuvataiteeseen ja kirjoittamiseen.

Hetan Marianpäivät

Taidetapahtuman jälkeen samalla viikolla Hetassa järjestettiin perinteiset Marianpäivät. Marianpäiviä on pidetty 1500-luvulta lähtien, jolloin saamelaiset kokoontuivat kirkonmenoihin ja tänä päivänä Marianpäivät on tärkeä tapaamispaikka kaiken ikäisille saamelaisille. Nuorisoneuvosto oli mukana vapaaehtoistoissa Marianpäivillä ja teki itseään tunnetuksi.

Perinteisten käsitöiden opetus

Nuorisoneuvosto järjesti joulukuussa ensimmäisen saamelaisnuorille tarkoitetun käsityökoulutuksen yhteistyössä Sámi Duodji ry:n ja saamelaisen lastenkulttuurikeskus MÁNNU:n kanssa. Nuoret pääsivät kutomaan villahuiveja loimen suunnittelusta ja luonnista alkaen valmiin huivin viimeistelyyn asti Sámi Duodji ry:n työntekijöiden opastuksella. Inarissa pidettyyn kurssiin osallistui viisi saamelaisnuorta. Perinteisten käsitöiden opetuksen järjestämisestä on tarkoitus jatkaa, koska perinteisten käsitöiden taitajia on nykyään harvassa. Aikaisemmin vanhemmat tai muut lähisukulaiset opettivat käsitöiden teon nuorille, mutta nykyään harvemmin sukulaiset opettavat nuoria, sillä osaavat

käsityöläiset ovat harvassa. Nuorisoneuvoston järjestämä käsityökurssi oli myös tarkoitettu pelkästään nuorille, jolloin nuoret saavat yhdessä opetella käsitöiden tekoa.

Villahuivikurssin nuoret suunnittelemassa villahuivin värejä sekä laittamassa loimea kangaspuihin

Mediatyöpajat

Saamelaiskäräjien elokuvakeskus Skábma ja nuorisoneuvosto järjestivät 29.11-1.12. elokuvan tekemisestä kiinnostuneille saamelaisnuorille mediatyöpajan Inarissa. Työpajan ohjaajina toimivat Suvi West, Kevin Francett, Aleksi Ahlakorpi ja elokuvakeskus Skábman työntekijä Stina Roos. Työpajassa opetettiin nuoria tekemään elokuvia käsikirjoittamisesta elokuvien leikkaamiseen. Myös mediatyöpajojen järjestämistä on tarkoitus jatkaa seuraavana vuonna.

Verkostoituminen ja yhteistyö

Nuorisoneuvoston yksi tärkeä tavoite on verkostoituminen ja yhteistyö ja nuorisoneuvosto onkin vuoden 2013 aikana edustanut ahkerasti ja verkostoitunut erilaisissa tapahtumissa.

Youth in Action - Training on Human Rights and the UN System

Sveitsiläinen ihmisoikeusjärjestö Incomindios pyysi vuonna 2012 nuorisoneuvostoa mukaan suunnittelemaan koulutusta alkuperäiskansanuorille. Sveitsissä 17.–19.8.2012 pidettyyn suunnitteluviikonloppuun osallistui kolme nuorisoneuvoston jäsentä. Varsinainen nuorisoneuvoston ja Ruotsin saamelaisnuorten yhdistyksen Sáminuorran suunnittelema ja sveitsiläisen Incomindiosin toteuttama viikon kestävä koulutus ihmisoikeuksista, YK:n toiminnasta ja vähemmistöasioista järjestettiin Genevessä helmikuussa 2013.

Paikalla oli n. 40 nuorta erilaisista järjestöistä ympäri Eurooppaa. Incomindios on Sveitsiläinen ihmisoikeusjärjestö, joka työskentelee lähinnä Pohjois-, Keski- ja Etelä-Amerikan alkuperäiskansojen oikeuksien kanssa. Koulutuksessa keskusteltiin alkuperäiskansojen ihmisoikeuksista ja poliittisesta vaikuttamisesta sekä tutustuttiin YK:n toimintaan OHCHR:ssä (Office of the High Commissioner for Human Rights). Koulutuksessa opetettiin myös nuoria olemaan valveutuneempia siitä, miten suunnitella erilaisia projekteja ja kuinka hakea niille rahoitusta.

Myöhemmin keväällä Sveitsissä koulutuksessa mukana olleet pitivät koulutuksen muulle nuorisoneuvostolle Sveitsissä oppimistaan asioista.

Flashmob Geneven keskustorilla, jolla tuettiin Etelä-Amerikkalaista alkuperäiskansa-aktivistia, joka joutui väkivaltaisen hyökkäyksen kohteeksi.

Altan alkuperäiskansojen maailmankonferenssi

Nuorisoneuvoston puheenjohtaja Laura-Maija Niittyvuopio osallistui Altan Alkuperäiskansojen maailmankonferenssiin 9-12.6.2013, jonka Norjan saamelaiskäräjät järjesti kutsuen maailmanlaajuisesti alkuperäiskansojen edustajia valmistelukonferenssiin. Lähes 800 alkuperäiskansojen delegaattia ja neuvonantajaa, erilaisia tarkkailijoita ja median edustajia kokoontui Altassa valmistelevaan YK:n Alkuperäiskansojen maailman konferenssia (World Conference on Indigenous Peoples (WCIP)) joka pidetään New Yorkissa vuonna 2014.

Valmistelukonferenssin tavoitteena oli vahvistaa identiteettiä sekä yhteistyötä kansojen välillä ja koordinoida ongelmista ja asioista jotka vaikuttavat maailman alkuperäiskansoihin ja varmistaa heidän turvallisuutensa ennen WCIP 2014. Valmistelu konferenssi oli historiallinen, koska ensimmäistä kertaa alkuperäiskansojen ääni tuodaan esiin YK:n päätöksenteossa. Aiemmin YK:n päätöksentekoon on osallistunut 99 valtiota, mutta vuonna 2014 esiteltävässä julkilausumassa tuodaan esille kaikkien alkuperäiskansojen hyväksymä julkilausuma.

Niittyvuopio osallistui konferenssissa Youth Caucusiin, alkuperäiskansojen nuorten tapaamisiin. Youth Caucusin tapaamisiin osallistui nuoria kaikilta alkuperäiskansojen alueilta ja Niittyvuopio pääsi tutustumaan ja verkostoitumaan muiden nuorten kanssa. Youth Caucusissa nuorten puheissa

toistuivat samat teemat; ympäristön tila ja kolonialismin vaikutukset siihen ja valtioiden sekä poliitikkojen vastuu ympäristön suojelemisesta riistämisen sijaan. Luonnonvaroja ja maa-alueita tulee palauttaa alkuperäiskansojen hallintaan ja myöntää niihin itsemääräämisoikeudet. Valtaväestön tulisi kunnioittaa alkuperäiskansojen elämäntapoja, jotka ovat tasapainossa luonnon kanssa. Esiin tuotiin myös alkuperäiskansojen nuorten ja lasten kokema rasismi ja väkivalta sekä naisiin kohdistuva seksuaalinen väkivalta.

Laura-Maija Niittyvuopio tapasi konferenssissa Juho Kevan (City Sámit ry.) kanssa Suomen vähemmistövaltuutetun Eva Biaudetin. Suunnittelukonferenssissa Niittyvuopio tutustui ja verkostoitui eri alkuperäiskansojen edustajiin ympäri maailmaa, pääsi näkemään ja osallistumaan Youth caucasin ja Arcitc caucasin toimintaan sekä tutustui YK:n järjestelmään ja näki toimintaa YK:n tasolla. Vapaa-ajalla Niittyvuopio keskustelemaan monien saamelaisvaikuttajien kanssa sekä tuomaan esille Saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston toimintaa yleisesti.

YK:n alkuperäiskansojen pysyvä foorumi

Nuorisoneuvoston jäseniä oli toista kertaa mukana YK:n alkuperäiskansojen pysyvässä foorumissa (UNPFII), joka järjestettiin New Yorkissa 12 kerran. Nuorisoneuvoston jäsenet Laura-Maija Niittyvuopio ja Niila Rahko edustivat Suomea ulkoasiainministeriön delegaatiossa, heidän tehtävänsä oli seurata kokousta ja raportoida siitä ulkoministeriölle. Käsiteltyjä asioita olivat mm. ihmisoikeudet, vuoropuheluita aiheesta, sekä vuoropuheluita alkuperäiskansojen pysyvän foorumin tulevaisuuden työstä liittyen esimerkiksi talouteen ja sosiaalineuvostoon. YK:n alkuperäiskansojen pysyvä foorumi järjestetään joka vuosi New Yorkissa YK:n päämajassa. Foorumi on hyvä verkostoitumispaikka, sillä sinne kokoontuu laajasti eri alkuperäiskansojen edustajia ympäri maailmaa. Se on myös hyvä tilaisuus päästä tutustumaan laajemmin YK:n toimintaan.

Niila Rahko ja Laura-Maija Niittyvuopio New Yorkissa.

Mediavaikutuskoulutus

Aslak Holmberg osallistui vähemmistötaustaisten nuorten mediavaikuttamiskoulutukseen. Inarin koulutusjaksolla Holmberg teki radio-ohjelman, joka lähetettiin Radio Inarissa 16.8.2013. Ohjelmaa varten hän oli haastatellut ihmisiä Boahhtevuohta-seminaarissa, joka oli Inarissa näihin aikoihin. Radio-ohjelman aiheena oli ILO-sopimuksen ratifioimisen haasteet ja näkemykset suomen puolella.

Lähetys kesti musiikkeineen n. 45 minuuttia, ja siinä oli haastatteluja kolmella kielellä, sekä Holmbergin juontoja.

Helsingin koulutusjaksolla Holmberg tutustui valokuvaukseen mediavaikuttamisen muotona. Sörnäisten nuorisotalolla oli kuvauksesta kertomassa eräs ammattilaiskuvaaja, joka opasti aiheeseen, kuinka kuvasta saadaan vaikuttava ja miten voi rakentaa hyvän kuvan. Mediavaikuttamisen koulutuksessa oli tarkoitus myös valmistaa julkaisu, joka toimitetaan päättäjille ja jossa nuoret itse kertovat oman vähemmistönsä asioista, mutta toistaiseksi tämä julkaisu on jäänyt toteuttamatta.

Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston nuortenlautakunta

Aslak Holmberg osallistui Koutokeinossa 15.11.2013 Saamelaisten parlamentaarisen neuvoston nuortenlautakunnan perustamiskokoukseen. SPN:n nuortenlautakuntaan valitsevat Ruotsin, Suomen ja Norjan Saamelaiskäräjien nuorisolautakunnat (tai -neuvostot) kaksi jäsentä, ja SPN-N:n (SPN nuortenlautakunnan) on tarkoitus kokoontua yhtä aikaa SPN:n kanssa, keskustellakseen toimista, haasteista sekä yhteisistä suuntaviivoista. SPN-N:n olisi tarkoitus toimia saamelaisnuorten yhteisäänenä. Nuorisoneuvostosta SPN:n nuortenlautakuntaan kuuluvat Laura-Maija Niittyvuopio ja Niila Rahko sekä heidän varajäsenet Saara-Maria Salonen ja Aslak Holmberg.

Pohjoismainen saamelaisnuorten konferenssi Oslon lähellä

Nuorisoneuvosto osallistui yhteispohjoismaiseen saamelaisnuorten konferenssiin Oslon Oslossa 31.5.-2.6.2013. Konferenssiin osallistui kaiken kaikkiaan yli 30 nuorta. Nuorisoneuvosto matkusti Oslon yhdessä Suomen saamelaisnuoret ry:n kanssa.

Ensimmäisen konferenssipäivän aiheena oli jokapäiväinen rasismi, jota avauspuheiden jälkeen

käsiteltiin työpajoissa pienryhmissä. Konferenssissa kuultiin mm. Lotta Omman luento, joka käsitteli saamelaisnuorten mielenterveysongelmia Ruotsissa. Konferenssin järjestäjät halusivat tuoda esille jokapäiväisen rasismin tuomat haasteet ja kuinka rasismia ja sen vaikutuksia voi torjua.

Toisen päivän aiheena oli ihmisoikeudet ja päivän aikana oli luentoja ja yleistä keskustelua aiheesta. Yksi keskustelun alustajista oli Pål Hivand luennollaan ”Trolls and Indigenous Super Heroes.” Iltpäivällä oli pienryhmäkeskusteluita aiheesta rasismi ja alkuperäiskansojen oikeudet. Keskusteluiden alustajana toimi Peter Dawson Australiasta. Viimeisenä konferenssipäivänä Áike Niillas Selfors kertoi YK:n kansainvälisestä alkuperäiskansojen Youth Caucuksesta. Myös kaikkien maiden saamelaiskäräjien nuorisoneuvostot esittäytyivät, ja yleisö sai esittää kysymyksiä neuvostojen edustajille. Lopuksi oli konferenssin yhteenvedo ja viimeinen lounas yhdessä. Yhteisten luentojen,

työpajojen ja ruokailuiden lisäksi konferenssin yhteyteen oli järjestetty vapaaehtoista iltaohjelmaa, jossa osallistujat saivat tutustua toisiinsa leikkien, pelien ja musisoinnin merkeissä.

Muut tapahtumat

Nuorisoneuvosto tapasi ainu-nuoria Inarissa 10.1.2013. Ainut ovat Japanin alkuperäiskansa, jonka kieli ja kulttuuri uhkaavat hävitä pian kokonaan, ilman tehokasta elvyttämistyötä. Nuorisoneuvoston edustajat olivat tavanneet Ainu-säätiön työntekijöitä Inarissa syksyllä 2012, ja suunnitelleet yhteisen illanvieron ainujen Inarin matkan yhteyteen. Idea tapaamiseen oli lähtöisin Ainu-säätiön edesmenneeltä johtajalta, joka kuolinvuoteellaan oli esittänyt toiveen siitä, että ainu-nuoret pääsisivät tapaamaan saamelasinuoria, ja näkemään kuinka omista juuristaan ja kulttuuristaan voi olla ylpeä.

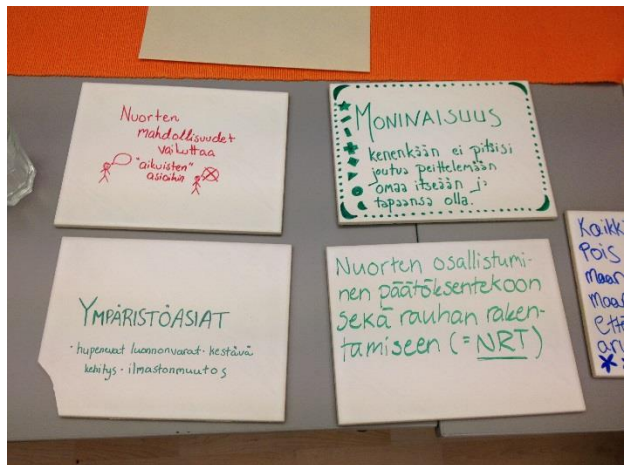
Illanvietto tapahtui Inarissa Lassin kodassa, jossa oli parikymmentä ainu-nuorta, pari säätiön työntekijää ja kaksi tulkkia. Saamelaisnuoria, neuvostolaiset mukaan lukien, oli paikalla 7. Illan aikana keskusteltiin paljon, laulettiin, soitettiin, tanssittiin ja syötiin yhdessä. Keskustelimme myös mahdollisesta vastavierailusta tulevaisuudessa. Nuorisoneuvosto tapasi ainu-nuoria toistamiseen 11.8.2013 Inarissa. Ainu-säätiö oli järjestänyt matkan kahdelletoista nuorelle Inariin tutustumaan saamelaiskulttuuriin. Mukana oli jälleen pari säätiön työntekijää ja tulkit. Saamelaisnuoria oli tapaamisessa 7, joista osa nuorisoneuvostolaisia. Nuorten yhteinen illanvietto järjestettiin Saamelaismuseo Siidan kammissa. Illan ohjelmaan kuului tanssi- ja musiikkiesityksiä, mukkurin

(ainujen perinteinen soitin) soittamista, keskustelua ja ruokailu. Tapaaminen oli jälleen lämminhenkinen ja antoisa molemmiin puolin.

Valloitetaan YK!

Nuorisoneuvoston edustaja osallistui 4.9.2013 Helsingissä pidettyyn Valloitetaan YK!-tapahtumaan. Tapahtuman järjestäjänä toimi nuorisoliitto Allianssi, ja tapahtumaan osallistui parisenkymmentä kutsuttua nuorta. Tapahtuman tarkoituksena oli antaa aineksia puheeseen, jonka YK-nuorisodelegaatti Tytti Matsinen piti myöhemmin New Yorkissa YK:n yleiskokouksessa.

Ryhmä jaettiin kiinnostuksen kohteiden mukaan pienryhmiin, jotka kiersivät erilaisissa työpajoissa. Työpajakeskusteluiden pohjalta jokainen kirjasi laattaan ylös huolenaiheita ja toiveita, jotka toivoi Matsisen ottavan huomioon puhetta suunnitellessaan. Eniten esille tulleet asiat olivat huoli ilmastomuutoksesta ja luonnonresurssien kasvavasta käytöstä, nuorten vaikuttamismahdollisuudet, sekä suvaitsevaisuus.

Valloitetaan YK! –tapahtuman tulokset.

Yhteenveto

Nuorisosihteerin virka tuli yleiseen hakuun keväällä 2013 ja virkaan tuli viisi hakemusta. Nuorisoneuvosto teki ehdotuksen kolmesta työhaastatteluun kutsuttavasta hakijasta. Hallitus haastatteli kokouksessaan 14.5.2013 Inka Nuorgamia, Iris Mäenpäättä ja Kaisa Tapiola-Länsmania. Saamelaiskäräjien hallitus valitsi virkaan Kaisa Tapiola-Länsmanin ja hän aloitti virassa 12.8.2014. Sihteerin vaihdoksen vuoksi nuorisoneuvoston toiminnassa oli lievä murrosvaihe, koska vs. nuorisosihteerin Inka Nuorgam piti kertyneet vuosilomansa ja uusi sihteerin perehtyi toimintaan elokuusta alkaen. Syksyllä suunniteltu saamelaisnuorten konferenssi siirrettiin pidettäväksi helmikuussa 2014. Nuorisoneuvosto piti vuoden 2013 viimeisen kokouksen 24.11., jolloin nuorisoneuvosto antoi lausunnon Saamelaiskäräjälakityöryhmän mietinnöstä, hyväksyi vuoden 2014 toimintasuunnitelman ja loi katseet tulevaisuuteen uuden nuorisoneuvoston valinnan myötä.